

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Метою навчального процесу у вищому навчальному закладі стає особистісне зростання майбутнього фахівця. В умовах інтеграційних процесів, які охоплюють різні сфери життя, чітко усвідомлюється необхідність коректування цілей професійної освіти, яка має носити соціокультурний характер і формувати відповідну компетентність у майбутніх фахівців. Умовою оптимального функціонування фахівця в системі професійних соціокультурних умов є досягнення високого рівня соціокультурної компетенції, яку розглядають як атрибут професіоналізму. Вивчення іноземної мови є головною передумовою досягнення адекватного взаєморозуміння між співрозмовниками, які належать до різних культур. Іноземна мова викладається не тільки як засіб спілкування, а й стає засобом відкриття іншого культурного світу, осягнення складності та багатогранності рідної мови та національної культури. Нове соціальне замовлення в галузі освіти та зростаючі потреби у спілкуванні та співпраці між країнами і людьми з різними мовами та культурними традиціями вимагають суттєвих змін до викладання, оновлення змісту і методів навчання іноземної мови. Вивчення іноземної мови направлено на розвиток іншомовної комунікативної компетентності в сукупності всіх її складових: мовної, соціокультурної, компенсаторної й навчально-пізнавальної. Для спілкування необхідно володіти фонетичними, лексичними, граматичними і структурно-композиційними засобами і вміти вживати в основних видах мовленнєвої діяльності. Це означає формування лінгвістичної компетенції як складової частини комунікативної компетенції. Спілкування з носіями мови обумовлено також соціальними, психологічними і культурними факторами. Його успішність багато в чому залежить від знань про країну і народ, мову якого ви вивчаєте, особливості національних стилів поведінки, принципів мислення, морально-етичних цінностей і культурних норм, міжкультурних відмінностей невербального спілкування, норм етикету. Все це визначає суть соціокультурної компетенції – ще однієї складової комунікативної компетенції. Передбачені методи, за допомогою яких найімовірніше досягнення соціокультурної компетенції. Вони включають новітні педагогічні технології, а саме навчання у співпраці та метод проектів. Метод проектів дозволяє вирішити найскладнішу і саму істотну для методики задачу – створення мовного середовища і на його основі формування потреби у використанні іноземних мов на практиці.

Метод проектів передбачає наявність проблеми, що вимагає дослідження. Це певним чином організована пошукова, дослідницька діяльність студентів, яка передбачає не просто досягнення того чи іншого результату, оформленого у вигляді конкретного практичного виходу, але організацію процесу досягнення цього результату.

Цей процес має бути технологічно опрацьований, щоб створити для студентів ситуацію, яка стимулює їх до спільної пошуково-пізнавальної діяльності. Студенти повинні чітко уявляти собі, як можна використовувати отримані ними теоретичні результати на практиці.

В основі методу проектів лежить розвиток пізнавальних навичок студентів, уміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, аналізувати отриману інформацію, самостійно висувати гіпотези, а також розвиток критичного мислення, вміння дослідницької, творчої діяльності. Для успішної реалізації проекту широко використовуються сучасні інноваційні технології. Глобальна мережа Інтернет створює умови для отримання будь-якої інформації необхідної викладачам і студентам у рамках проекту. При розробці програми проекту слід орієнтувати студентів на творче виконання завдань, стимулювати різноманітність висловлювань, враховувати індивідуальні особливості та можливості мовців. Робота над темою проекту передбачає семантизацію нової лексики, читання автентичних текстів з подальшим обговоренням прочитаного, перегляд відеофільмів, говоріння в монолозі та діалозі, актуалізацію вивченого матеріалу у формі захисту проектів, театралізації та ситуативного спілкування. У результаті такої роботи формуються навички практично вільного володіння мовою в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Використання міжнародного проекту у вивченні іноземної мови досить корисне і має свою специфіку. Обговорення будь-якої проблеми проводиться іноземною мовою. Саме тому створюється мовне середовище й умови для формування потреби у використанні іноземної мови як засобу реального спілкування в процесі міжкультурної взаємодії. Діалог культур тут відбувається самим безпосереднім чином. При обміні листами електронною поштою студенти не тільки знайомляться з інформацією, значущою для вирішення їх загальної проблеми, а й з особливостями культури своїх партнерів, історією країни і поточних подій.

Отже, формування у студентів соціокультурного компоненту передбачає не лише знайомство з історією, традиціями, звичками країни, мова якої вивчається, а й першочергово воно повинно давати знання, які можуть стати в пригоді безпосередньо у ситуаціях спілкування.

Література

1. Чернуха П.М., Мурзіна А.В. Умови формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів філологів / Н.М.Чернуха, А.В.Мурзіна // Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка. – №9 (172). – С. 165–173.
2. Максимець М. Формування соціокультурної компетенції у процесі вивчення іноземної мови / М. Максимець // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2006. – Випуск 21. – С. 211–218.
3. Липиць Л.В. Формування соціокультурної компетентності майбутніх судноводіїв міжнародних рейсів у процесі вивчення англійської мови / Л.В. Липиць // Педагогічний альманах. – 2012. – С. 178–182.

Тюхляєва М.Ю.,
старший викладач кафедри обліку в кредитних
та бюджетних установах і економічного аналізу

КОНТАКТНІ ЗАНЯТТЯ ЗА НАУКОЮ «ОБЛІК У БАНКАХ» У СИСТЕМІ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ

Стратегічним завданням реформування освіти в Україні є формування досвідченої, творчої особистості. Це вимагає розроблення і наукового обґрунтування змісту і методики організації навчального процесу, новітнього підходу до розроблення навчальних планів. Студентоцентроване навчання передбачає посилення уваги до запровадження нових активних методів навчання, зокрема контактних занять.

Контактні заняття для студентів заочної форми навчання базуються на принципах студентоцентризму, що дає можливість всім учасникам освітнього процесу підтвердити власні компетенції, тобто актуалізувати отримані знання. Цей підхід перетворює навчання на активний процес, що суттєво спрощує засвоєння матеріалу за програмою курсу. Врешті навчання стає усвідомленим, а відтак процес навчання стає ефективнішим. На відміну від використовуваних форм навчання контактні заняття мають низку переваг:

- динамічність і варіативність навчального процесу;
- краще сприйняття і запам'ятовування студентами навчального матеріалу;
- раціональне використання навчального часу;
- активізація навчальної діяльності студентів;
- інтенсифікація навчання та підвищення рівня його мотивації;
- формування самооцінки та створення умов для самостійної роботи студентів.

Основними складовими контактних занять з науки «Облік у банках» є мінілекції, виконання студентами вправ, завдань за допомогою викладача та на основі його пояснень, виконання міні контрольних робіт, тестів, написання модульної контрольної роботи. Суттєва відмінність контактних занять від інших форм навчання полягає у можливості одночасного закріплення вивченого матеріалу і опанування новим. Водночас, це породжує певну проблему: багато студентів не зацікавлені в набутті компетенцій, не мають знань щодо змісту інструктивно-нормативних документів, і їх теоретична підготовка далека від необхідної. Тому вони не готові з першого контактного заняття активно працювати разом з викладачем.

Впровадження інтерактивних методик у викладання фахових дисциплін дозволить змінити ідеологію навчального процесу. Студент заочної форми навчання, який заздалегідь самостійно підготувався до контактного заняття, стає по суті співучасником міні лекції, практичного або семінарського заняття, може підтримати дискусію з проблемного питання. Підхід до студента, який знаходиться у центрі процесу навчання базується на повазі до його думки, на спонуканні його до активності. У цьому разі підвищується ефективність заняття, створюється можливість всебічного обговорення кожної проблеми, з доведенням та аргументацією власного погляду на шляхи її розв'язання. Значною мірою підвищується рівень реалізації умінь і навичок, набутих студентами.

Використання контактних занять при теоретичній підготовці студента вкрай важливе. Втім ефективність цього виду освітнього процесу залежить також від загального освітнього рівня підготовки студентів, мотивації підвищення його науково-практичних навичок і модернізації організації навчального процесу.